

104 Plastic Art: Reflex of Reality

Vooraf

In het Holtzman Deposit¹ bevinden zich in archiefmap '48' de volgende submappen:

- '48a': 'Plastic Art: Reflex of Reality'.
- '48b': 'Reality and Plastic Art'.

Bij nadere beschouwing blijkt dat '48b' in feite uit drie afzonderlijke manuscripten bestaat: één met de titel 'Reality and Plastic Art' ('48b[1]') en één met de titel 'Reality and Art' ('48b[2]'); daarnaast vinden we in submap '48b' nog een tekst met de titel 'Reality as Art' ('48b[3]'). Mondriaan heeft vermoedelijk een tweede start gemaakt met 'Reality and Art'. Deze 'tweede poging' ('48b[3]') is echter doorgehaald met een verticale streep.

De manuscripten in map '48' worden als volgt gepresenteerd:

- manuscript '48a' als 104 *Plastic Art: Reflex of Reality*.
- manuscript '48b[1]' als 105 *Reality and Plastic Art*.
- manuscript '48b[2]' als 106 *Reality and Art*.
- manuscript '48b[3]' Dit manuscript is niet als leestekst opgenomen in dit corpus, omdat de tekst is doorgehaald.²

Bron

Het manuscript '48a' heeft van Mondriaan eerst de titel 'Reality and Plastic Art' gekregen. Deze titel is doorgehaald en gewijzigd in *Plastic Art: Reflex of Reality*. '48a' bestaat uit vijf vellen ongelinieerd papier³, die aan beide zijden met pen zijn beschreven. De teksten op de achterzijden zijn toevoegingen voor de teksten op de voorzijden. De vellen zijn aan de voorzijde - rechts bovenaan – genummerd: 1 t/m 5. Mondriaan heeft de tekst op veel plaatsen gecorrigeerd. Het manuscript is niet gedateerd en niet ondertekend. We beschouwen deze bron als authentiek, geautoriseerd en onvoltooid.

In het Holtzman Deposit is een (onvolledige) bron gevonden die inhoudelijk overeenkomt met een gedeelte uit manuscript '48a'. Die bron is een met de hand gecorrigeerd typoscript en in dit corpus aangeduid als typoscript '41Bc[7]' ⁴. Waarschijnlijk heeft Charmion von Wiegand⁵ '48a' voor Mondriaan uitgetypt, want de correcties in '48a' zijn in de lopende getypte tekst van '41Bc[7]' doorgevoerd. Behalve deze ene pagina ('41Bc[7]') is de rest van dit typoscript niet gevonden.

De onvolledige bron typoscript '41Bc[7]' is getypt op doorslagpapier⁶, heeft geen titel, is niet gedateerd en niet ondertekend. Het doorslagpapier is aan de bovenzijde afgeknipt, half door woorden heen. Mondriaan heeft de getypte tekst op veel plaatsen gecorrigeerd.⁷

De teksten 104 en 105 vertonen hier en daar letterlijke overeenkomsten.

Basistekst en leestekst

De basis voor de leestekst is manuscript '48a'. (Typoscript '41Bc[7]' is een verbeterde versie van '48a', maar slechts één pagina groot en dus onvolledig.)

Titel

Mondriaan heeft manuscript '48a' de titel *Plastic Art: Reflex of Reality* meegegeven. Dit is ook de titel van de gepresenteerde tekst.

Datering en ondertekening

¹ Holtzman Deposit: Box 2 Folder 48.

² Digital Appendix: Supplements 104-1 – 'Reality as Art' (manuscript 48b[3]).

³ Afmeting: 33,0 x 20,6 cm (13 x 8 1/8 inch).

⁴ Zie 072+ *Texts about oppression*.

⁵ Charmion von Wiegand (1898-1983), Amerikaans kunstcritica en kunstenares.

⁶ Afmeting: 25,4 x 20,3 cm (10 x 8 inch).

⁷ Digital Appendix: Supplements 104-2 - [no title] (typescript '41 Bc[7]')

Noch manuscript '48a', noch typoscript '41Bc[7]' is ondertekend of gedateerd. Via correspondentie of anderszins is geen enkele datering van de teksten in archiefmap '48' gevonden.

Ontstaan en publicatie

In de brieven van Mondriaan zijn geen opmerkingen gevonden over *Plastic Art: Reflex of Reality*.

Plastic Art: Reflex of Reality is gepubliceerd in *The New Art - The New Life. The Collected Writings of Piet Mondrian*⁸.

Sleutelwoorden

Met een aantal kenschetsende woorden (in alfabetische volgorde) geven we aan wat er in *Plastic Art: Reflex of Reality* besproken wordt. Van de zogenoemde specifieke en soms minder specifieke Mondriaan-woorden wordt een verklarende omschrijving gegeven in het 'Sleutelwoordenregister'⁹. De in dit register verduidelijkte sleutelwoorden zijn hieronder cursief weergegeven.

Sleutelwoorden: *constructive elements, culture of plastic art, determined forms, determined space, dynamic movement, equivalence, means of expression, reality, reciprocal action, space-determination, unity*.

Bijzondere woorden

In de Engelse tekst gebruikt Mondriaan het Franse woord 'fond'.

⁸ H. Holtzman and M.S. James, M. S. (eds.). *The New Art - The New Life. The Collected Writings of Piet Mondrian*. Boston, 1986: 351-352.

⁹ Digital Appendix: Documentation - Mondrian Vocabulary Explained.